

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

КОНТЕКСТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОЛОДИМИРА БОНДАРЯ. АДАПТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

**Матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань
пам'яті Володимира Бондаря**

3 жовтня 2024 року

**З нагоди відзначення 190 річниці Українського
державного університету імені Михайла Драгоманова**

Київ - 2024

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ПЕДАГОГІВ І ПСИХОЛОГІВ ПОЧАТКОВОЇ, ДОШКІЛЬНОЇ І
ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

***КОНТЕКСТИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОЛОДИМИРА БОНДАРЯ.
АДАПТИВНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ***

**матеріали І Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті
Володимира Бондаря**

3 жовтня 2024 року

Київ – 2024

УДК 37(477)(092)Бондар В.: [378.02-044.347:355.01(477)]

К64

Друкується за рішенням Вченої ради Педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Протокол №3 від 25 вересня 2024 року).

Голова редакційної колегії: *В.П.Андрущенко*, дійсний член НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Відповідальний редактор: *Т.О. Олефіренко*, кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

К64 Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання студентів в умовах воєнного стану та відновлення України : матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті Володимира Бондаря (3 жовтня 2024 року): збірник тез / ред.кол: В.П. Андрущенко (голова) [та ін.]. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 2024. 230 с.

До збірника увійшли матеріали I Всеукраїнських педагогічних читань пам'яті Володимира Бондаря (3 жовтня 2024 року).

Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

© В.П. Андрущенко, Т.О. Олефіренко, автори статей, 2024.

ISBN 978-966-931-313-3

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024.

*Козогорова Марина Іванівна,
кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри української й іноземних мов та
методик викладання в початковій і дошкільній освіті
УДУ імені Михайла Драгоманова*

НАОЧНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Як одна зі складових іншомовної компетентності, граматична компетентність визначається як володіння навичками використовувати граматичні елементи конкретної мови та вмінням коректно використовувати ці знання на практиці. «Граматична компетентність включає здатність розуміти і виражати певний сенс, оформляючи його у вигляді фраз і речень, побудованих за правилами певної мови (на відміну від механічного відтворення завчених зразків)» [3].

Дослідник В.В. Осідак до характерних рис граматичної компетенції відносить [5]:

– здатність розуміти, виражати, продукувати та розпізнавати у мові граматичні форми та їх значення, розуміти, наскільки вони відповідають граматичним формам мови, якою здійснюється комунікація;

– наявність неусвідомленого граматичного чуття, невербалізоване, інтуїтивне знання граматичних норм мови, якою здійснюється комунікація, навички самокорекції щодо граматичних форм мови, якою здійснюється комунікація;

– глибоке знання граматичної, морфологічної, синтаксичної системи мови, якою здійснюється комунікація.

В рамках формування граматичної компетентності, основним елементом є формування граматичних навичок, яке може бути реалізоване засобами наступних кроків:

- 1) ознайомлення учнів з граматичним явищем;
- 2) наслідування – виконання вправ щодо застосування граматичного явища за зразком;
- 3) трансформація граматичного явища;
- 4) продуктивне використання граматичних форм [1, с. 20-24].

Методи використання наочності, які можуть бути застосовані в ході навчання граматиці учнів молодших класів, можна розділити умовно на дві великі групи:

1. Метод ілюстрації;
2. Метод демонстрації.

За допомогою демонстрації, увага учнів спрямовується на істотні, а не на випадково виявлені, зовнішні характеристики розглянутих предметів, явищ, процесів. Ілюстрація є особливо ефективною при розгляді та поясненні нового граматичного матеріалу.

Перш ніж відібрати для уроку той чи інший вид наочності, необхідно визначити місце його застосування в залежності від його дидактичних можливостей. При цьому слід мати на увазі цілі і завдання конкретного уроку і відбирати такі наочні матеріали, які чітко виражають найбільш істотні сторони досліджуваного на занятті явища і дозволяють учневі виявляти і групувати ті істотні ознаки, які лежать в основі формованого на цьому занятті уявлення або поняття [4, с. 41-47].

В умовах сучасності, розуміння ролі наочності в навчальному процесі значно змінилося. Воно стало розглядатися в тісному зв'язку з методичними завданнями, які ставляться перед тим чи іншим засобом наочності, з необхідністю і доцільністю застосування саме цього засобу наочності на конкретному етапі навчального процесу. Сучасні завдання, поставлені суспільством перед початковою школою, нова освітня концепція, пошук ефективних дидактичних методів змушують сучасного вчителя по-іншому подивитися на проблему засобів наочного навчання, змінити стратегії їх застосування [2, с. 66-68].

Старі наочні засоби (наприклад, схема, таблиця, демонстраційна картка, навчальна картина) уже не забезпечують бажаного ефекту під час їх використання. Наразі, з'являється все більше можливостей використання найсучасніших засобів репрезентації наочності в ході навчального процесу. Одним з ефективних засобів є застосування онлайн-платформ. Якщо на старшому етапі навчання, можна залучати учнів до виконання завдань засобами онлайн платформ, то для учнів початкової школи, ефективним стане застосування онлайн-платформ в якості засобів наочності.

Ефективними засобами наочності є також численні сучасні навчальні ресурси, платформи, на яких розміщено велику кількість навчальних відео. Зазначимо також, що наразі існує велика кількість відеозаписів, утворених носіями мови для наймолодших учнів, які допомагають вивчати складні для молодших школярів граматичні аспекти.

Використання наочності у формуванні іншомовних граматичних навичок може забезпечити не лише якісне засвоєння граматичного матеріалу, а й міцність та тривалість його зберігання в пам'яті учнів, оскільки усвідомлене сприйняття граматичного навчального матеріалу сприяє розумінню,

правильному відтворенню та застосуванню отриманих знань на практиці в усній та письмовій формах з поступовим ускладненням, що дозволяє молодшим школярам перейти до творчого рівня використання граматичного матеріалу не тільки на уроках, а й перенести їх у повсякденне життя.

Використані джерела:

1. Вовк О.І. Формування граматичної компетентності студентів-філологів у процесі оволодіння англійською мовою. *Вісник ЛНПУ ім. Т. Шевченка*, 2007. № 20 (136). С. 20-24.
2. Громовенко В. В., Ярмолівч О. І. Засоби наочності в навчанні граматиці англійської мови. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*, 2010. С. 66–68.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладення, оцінювання. / Науковий редактор укр. Видання С.Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
4. Казачинер О.С. Дидактичні ігри як засіб активізації діяльності учнів на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*, 2007, № 36. С. 41-47.
5. Осідак В.В. Визначення критеріїв оцінювання рівня сформованості англійської граматичної компетенції. URL: http://ualta.in.ua/wp-content/uploads/2016/06/Osidak_Criteria.pdf